

SZERKESZTIK:

Dr. HUBAY KÁROLY, KESZLER JÓZSEF, SCHÜTZ MIKSA.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre 6 frt. — Félévre 3 frt.

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Évenként 20 iv. zenemelléklettel; több arckép- és képzőművészeti melléklettel.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Váci-utca 3. sz.

TARTALOM.

- IRODALOM: IRMEI FERENCZ: *Vajda János költeményei. — A dalról. — Irodalmi hírek.*
- ZENE: SCHÜTZ MIKSA: *Zenészet szemlé.* — CARLOS: *Rip van Winkle. — L. A.: Hangversenyadó. — Zenészet hírek. — Új zeneművek. — Megjelent.*
- SZÍNHÁZ: RF.: *A hét története. (A szököő év. — Blaha Lujza ügye.) — Színházi hírek.*
- KÉPZŐMŰVÉSZET: KESZLER JÓZSEF: *Bruck Lajos Vasúttörése. — Képzőművészeti hírek.*
- ZENEMELLÉKLET: AGGHÁZY KÁROLY: *Magyar tánczok.*

VAJDA JÁNOS KÖLTEMÉNYEI.

Dal és beszéd. Újabb lírai költemények. Abel és Aranka. Jankó János rajzaival. Irta: VAJDA JÁNOS. Budapest, Révai testvérek kiadása. 1884.

Midőn letettük Vajda János e legújabb kötetét — és mily gyönyörrel olvastuk azt — csak ismét erősebbek letünk ama meggyőződésünkben, hogy irodalmunk ez eredeti alakja, kinek minden ize egy költő, gazdag multat hagyott máris maga után, de a jövő még előtte áll. Mert műveinek java be lehet ugyan lajstromozva költői irodalmunk legelőkelőbb ékességei közé, de hogy művei eszmei tartalmába a közönség nagy tömege is behatoljon, hogy értékét mindenütt kellőleg és egyaránt fölismerjék, az még csak ezután fog bekövetkezni. Ő maga is éri ezt és egy hatalmas lírai képben — »A megnagyvás-ban« — ad ennek kifejezést. Nem az elbizakodottság, — az érett férfi, a költői öntudat büszke nyilatkozata ez, midőn hideg megvetéssel fordul el az emberek vásári zajától, mert az ő napja feljön, dala előrad szerzte és virágjától benépesül majd tenger, mezőség, völgy, halom; van-e a földnek annyi kincse, mely elbillentse szíve mérlegét; czím, hatalom, vagyon, miért ő cserébe adná e hitét?

Ime a költő, a ki ideáljaiért lemondott minden másról, ki a föld javainak elosztásához utolsó érkezett és mégis a hírnév elsői közé fog soroztatni.

A mit Vajda költői egyéniségében különösen ki kell emelnünk, az az ő nívója. A magyar irodalom fejlődése egész más pályát futott meg, mint más, szerencsésebb nemzeteké. Angoloknál, francziáknál a költészet mintegy önmagától keletkezett, a szellemi életnek spontán kivirágzása volt. Nálunk a literatura hosszú ideig mesterségesen tenyésztett, mintegy acclimatizált növény volt, egyszersmind politikai factor. A nemzeti öntudatot ébresztették, a nemzet elcsenevezett nyelvet fejlesztették vele. Innen régebb iróinkban az utánzás, a feltűnő idegenszerűségek. Később ezt azzal tették jóvá, hogy erős lendületet adtak mindennek, a mi nemzeti és népies. Így lett a magyar költészet nemzeti a tárgyban és népies a hangban. A nemzet és az ő történetének géniusa ott ragyog Arany János epikájában; a nép character, kedélye, gondolkodása meg van örökítve Petőfi műveiben.

Eltérő jelenség Vajda János, eszmében, nyelvben, kifejezésben. Individualitása, iránya a nyugati költőkhez teszi hasonlóvá. Költői pályáját nemzeti tárggyal kezdte meg, »Béla király fiával, majd az elnyomatás szomorú éveiben, a közös gyász az ő szívet is megdobbantotta a Virrasztókban«, a »Lusitan dalok«-ban. De, ha ezektől eltekintünk, ő nála világpolgáribb költőnk nincs.

Innen van, hogy költészetében fölveti a lét problémáit, a végtelenség rejtélyét a véges ember előtt és líráján felhangzik e szenvedély oly képekben, fölkiáltásokban és megszólal a kétely, vád, panasz oly accordokban, melyek az egyetemes emberi költészet zenéjébe olvadnak be.

Legújabb kötetének lírai darabjai közül néhány teljes erejében mutatja a költőt; ilyen »Az üstökös«, melynek magános pályafutásában a maga életét látja; továbbá »A feledhetetlenhez«, melynek antithesisét és formaszépségét nem lehet említés nélkül hagyni.

A kötet legnagyobb részét egy három énekből álló mese foglalja el, Abel és Aranka. Bár Vajda kiválóan lírai erő, eddig kevésbé méltányolták epikai műveinek szépségeit. Annál szigorúbban tartották szem előtt gyöngeségeit. A költő ez alkalommal minden kifogásnak elejét akarta venni és a bírálatot teljesen lefejezve. Mesealapot választott, hogy phantasiájának szabad mozgást nyithasson, cselekvényét lelemény által tette érdekessé, sőt majdnem didaktikussá lett, midőn elbeszélését egy egyszerű morális tanulság lengi át: a derék, a jó ember magasztalása és jutalma.

Aranka szép és dúsgazdag hercezkisasszony Hortobágyországban, csak oly férfit

akar szerelmével boldogítani, ki eszményének hű képmása. Kapja magát,

Öltözik szegényes cselédi ruhába.
Így megy ő el messze, ki a nagy világba.
Nagy csapat libát vesz, hajlja a határra,
Majd egyik vásárról a másik vásárra.

Így akad rá Ábelre, egy a forradalom által megsemmisült nemes ember fiára, ki maga is, mint üldözött, beáll juhászbojtárnak és Arankába szeret. Ez, hogy kipróbálja szívet, jellemét, bűnös feladatokat tűz ki eléje, mert, mint mondja, csak úgy megy hozzá feleségül, ha előbb vagyont szerez. Először föl hívja, ölje meg a gazdag, fősvény számadót, kinek szolgálatban van. Ábel elhatározza magát a gonoszra, de midőn végre akarja hajtani, lelkiismerete lefejezve, eldobja puskáját és elmenekül.

A második énekből egy faluvégi esárdában találja Arankát, ki ott a csaplárosné, miután fogadós-testvére meghalt. A csárdában megkoppasztani való vendégek vannak,

Görögök, cincárok, vásárokrá járok,
Dióverő bakkár, nagyhasú bojárak;
Van itt hajtsár, kinek teli bugyelláris.
Előtte a bankban halom arany máris.

Aranka most ráveszi Ábelt, próbálja meg szerencséjét hamis kártyával. Ábel e kísérletbe is belesül, szégyeltesében elhagyja a helyet. Midőn Aranka visszahívhatja, betoppan Lator Bandi, a futó betyárok vezére, »kinek ezer arany tűzve a fejére«. Ölelésre akarja kapni Arankát, de pórul jár, mert Ábel megkötözve adja át az igazság embereinek és most így vagyonra is tett szert. Aranka pedig örömmittasan borul nyakába.

Fényben, illatárban, a hol örök nyár van,
Messze kitündöklő alabastrom-várban
Még azon nap ültek boldog lakodalmat,
S tán még ma is élnek, hogyha meg nem haltak.

A kidolgozás szépségeiről természetesen csak a szép költemény elolvasása adhat fogalmat. Itt csak egyet akarunk hangsúlyozni, a mi ritka, ritka formatökélyét és ezt annál inkább, miután már divatba jött Vajda döcögős verselését emelgetni és azt, valahányszor egy művel lép elő, fontolatlanul szajkózni. Vajda első műveiben a hanyag forma érezhető volt. De, hogy e döcögősség nyelvben rég elsimult, arra ez elbeszélés kifogástalan technikája a legszebb tanubizonyosság. A könnyedség, a természetes szörend, hangstílus és rím oly egységbe olvadnak itt össze, mely párját ritkítja.

IRMEI FERENCZ.

A DALRÓL.

A dalról kívántak a lipótvárosi kör érdekes tagjai felvilágosítást szerezni és meghívták GYULAI PÁLT, hogy tartson nekik felolvasást. Gyulai, ismert szeretetreméltóságánál fogva azonnal engedett a felhívásnak és tartott a jó polgároknak egy igen szép felolvasást. De bezzeg újságaink rosszul hálláltak meg kitűnő esztétikusunknak szolgálatra való készségét. Valami könyvomatú »ignoremus« nyomán világgá hirdették, hogy Gyulai a dalt, mint műfajt, így magyarázta volna: »A dal, újkori népek költésének földjében termett, középtű áll az ódai hűv és az elégiai érzelmesség között, egyik főkélléke a rövidség, a mit már a dalolhatóság is megkövetel.« Soha velünk el nem fogják hitetni, hogy Gyulai ezeket mondta. Mert ebben a hány a szó, annyi a tévedés. Lássuk csak! »A dal újkori népek költésének földjében termett (Ez nem igaz, mert a provençálok *cantos*-a, *chansonetá*-ja és *meja chanso*-ja tökéletes olyan dal volt, mint az újkori; de a XX—LXXX. olympias [Kr. e. 700—400.] lyricusainak műveiben valóságos dalok találhatók, melyeket a metrum nem tesz ódává; és a népdalok után indult troubadourok kora óta a dal sohasem halt ki egészen a földön.) »középtű áll az ódai hűv és az elégiai érzelmesség között« (Ez nem igaz, mert van olyan dal, melynek semmi köze sem az ódai hűvhez, sem az érzelmességhez; lásd a Gyulai által az este ismertetett Petőfi »Befordultam a konyhába« című dalát. Hol abban az óda? hol abban érzelmesség?) »egyik főkélléke a rövidség« (Ez nem igaz, mert a Gyulai által később különös példakép említett par-excellence-dalköltő, Béranger dalai között a »Voyage au pays de cocagne«, melynek nincs refrain-je, 104 soros; a »La grande orgie« 118 soros; a »La descente aux enfers« refrainestől 177 soros.) »a mit már a dalolhatóság is megkövetel« (Ez nem igaz, mert a dalolhatóság csak azt követeli, hogy a strófa legyen lehetőleg rövid — 4—20 sor!! —; de strófája aztán lehet a dalnak akárhány; és a dal lehet akármilyen hosszú.) — Kit akarnak a reporter urak azzal felültetni, hogy Gyulai ilyen papírosbombákat hajgált a jó lipótvárosiak fejéhez! Ezt higgye el az Abeleszek ösátyja, a híres »Judicus Apella«. Mi nem hiszünk.

IRODALMI HIREK.

— A PETŐFI-TÁRSASÁG e hó 6-ikán (vasárnap) d. e. 10 órakor tartja meg a magyar tud. akadémia dísztermében VIII-ik ünnepélyes közgyűlést, melynek tárgysorozata a következő: elnöki megnyitó beszéd, Komócsy József alelnöktől; titkári jelentés SZANA Tamástól; »Eötvös József mint regényíró« Tolnay Lajostól; »Mentsvár« költemény Reviczky Gyulától; »Az első vihar« elbeszélés, Beniczkyné Bajza Lenkétől; »A király és a költő« költemény ifjabb Ábrányi Kornélától; »Barak Hageb asszonyai« elbeszélés Jókai Mórtól; és elnöki zárszó.

— JÓKAI MÓR »Magyar nemzet története« című munkája jövő évi január hótól kezdve olasz nyelven füzetenként fog megjelenni. A műhöz, melyet GAUSS VIKTOR fiúmei hazánkfia fordít le, a magyar eredeti szöveg illusztrációi lesznek mellékelve. A könyvet Battara Péter nyomdatulajdonos adja ki. — A lembergi »Gyilo« nevű ruthén lap szépirodalmi melléklete közli Jókai »Arany ember« című regényét.

— NYIRŐ SÁNDOR, a »Füty« szerzője, e darabja sikerei és kedvező fogadtatása által bátorítva, behatódobban fog a színműirodalommal foglalkozni; és hogy ezt tehesse, a »Nagybánya és Vidéke« című hetilap szerkesztéséről is lemondott.

— EGY ANGOL SZEMLENEK az a bízarr ötlete támadt, hogy felszólítsa olvasóit Anglia

tiz legelső írójának meghatározására, még pedig szavazás útján. Több mint ötszáz író-becsüs jelentkezett. Tennyson, a poeta laureatus nyerte a legtöbb szavazatot: ötszázegyet. Utána legtöbbet kapott Ruskin, a kitűnő mű-bíró, a ki 462 lelkes bámulo sympathyját szerezte meg. Swinburne csak hatodik a legtöbb szavazatot nyerek sorában; Herbert Spencer nyolcadik, Gladstone meg éppen csak a tizenharmadik. A regényíróknak meglepő mellőzés jutott osztályrészükkül emez irodalmi plebiscitum alkalmával. A legkedveltebbek, W. Black és Shorthouse egyenkint csak 50 szavazatot kaptak.

— A BERLINI »Verein f. deutsche Literatur« három díjat tűzött ki monographiákra, melyek tárgya a német történet s művelődéstörténetből vala veendő. E napokban a Gneist, Weizsäcker és Scherer V. tanárokból álló jury, az első díjat (4000 márkát) BRAHM OTTONAK ítélte oda »Kleist Henrik jellemzése« című művéért; a második díjat (3000 márká) egy tübingi tanárnak adta »A reformáció koráról« szóló művéért, a harmadik díjat pedig (2000 márká) DR. JASTROW-nak ítélte oda »A német egység eszméje és létesítése« című munkájáért.

ZENÉSZETI SZEMLE.

Operáknak ismét mozgalmas hete volt: Turolla Emma befejezte vendégjátékát és ezzel uralkodásának első évét, helyébe jött a másik nagyhatalom az énekművészetben, Wilt Mária asszony. Az olasz stagione lejárt! Másik nem nevezhetjük ama korszakot, melyben Turolla, Bartolucci és Perotti nevei szerepelnek a műsorban, melyben Verdi, Donizetti és Ponchielli operái domináltak, csak elvétve engedve helyet Meyerbeer, Halévy, Massenet és Goldmark egy-egy dalművének. Turolla kisasszonynak repertoire-ja nem mozog oly széles keretben, mint utódjának, Wiltnek, majdnem beláthatlan szerepköre. A telivér olasz operazene túl nem terjed, Mozartot épen nem, Meyerbeert is csak kénytetve veszi számba. Énekhangjának természeté vonja meg számára a határt, melyen túl vesztély nélkül nem mehet. Tanúi voltunk ennek a »Hugenották« előadásánál, melyben Turolla k. a. csak egyetlen egyszer lépett föl. Valentine szerepe, mióta az opera ötödik felvonása eltöröltetett, jóformán két nagy számba pontosul össze: a Marcel-lel és Raoul-lal való két rendbeli kettősbe. Mindakettő egyaránt jelentékeny és megragadó, mindakettő azon ritka zeneszerzőknek való, melyek önmagukban hordják a siker biztosítékát, még kevésbé tökéletes kivétel mellett is. De magában az énekszólamban semmiféle oly változtatás meg nem engedhető, mely a lényegét megtámadja. Ilyen pedig az a megcsönkítés, melyet más híres énekesnők példájára Turolla k. a. is megenged magának, midőn a harmadik felvonás nagy kettőséből a magas C-t, az Allegro-tételnek tulajdonképeni pointe-jét nemcsak egyszerűen kihagyja, de hogy ezt mintegy észrevétlenül tehesse, megmástitja az egész tételt, kihagyja az egész fokozást, a határos befejezésnek szép előkészítését és egy üres, szintelen énekfigurával pótolja azt, mit minden hallgató feszülten vár e helyen. Tudjuk, hogy a La Grúa óta több énekesnő, köztük Lucca is, hasonlóképen bántak el e remek duó-val, csak hogy erre is áll a római jog mondása, hogy »a mi kezdetben hibás vala, az az idők folyama alatt nem lehet érvényessé«. Turolla kisasszonynak egy szerepe van, melyben töké-

letes: mint Amalia, Verdi »Alarczos bál«-jában. Éneke és játéka oly egészszé forr össze e telivér olasz szerepben, melyet csak bámolni és élvezni lehet, melyet elemekre szétszedni, taglalni pedanteria volna. Ep oly önálló, merész, de végtelenül érdekes alakítása Turolla-nak a »Sába királynője«, zenészetileg azonban kevésbé hálás mint amaz. »Aida« és »Selica« barna szerepeiben Turolla nem tudta eltalálni a lány, odaadó érzésnek meggyőző kifejezést, annál jobban sikerült neki a ki-kítő vad szenvedélynek megragadó accentusa. Magasan emelkedik ki műsorából Lucrezia-ja, méltó párja, bár nem oly egyenletes minden részletében Recha-ja (a »Zsidónő«-ben), halványabb Agatá-ja, mert ebben kénytelen igazi természetét megtagadni. Giocondája nagy és nehéz feladat, melyben bámulatos kitartását csodáljuk leginkább, de a silány zenét nem tartjuk méltónak ily nagy erőfeszítésre.

Mindazon érzéki örömök és élvezetek mellett azonban, melyeket Turolla vendégjátéka oly bőven nyújtott nekünk, két dologról még sem szabad elfeledkeznünk: hogy Turolla-nak szerepköre távol van a tulajdonképeni sopran-énekszerpektől, hogy az ő mezzosoprán-ja nem győzi Alice-t (»Róbert«-ben) Bertát (»Proféta«), a mint nem győzte Valentine-t sem; hogy az ő művészte nem terjed a szokásos olasz énekiskolai képzettségen túl, semmi esetre azonban a színpad énekművészetén, mert hangverseny-teremben, a hol minálunk szintén fellépett, (a Volkmann-este alkalmából) épenséggel nem tudott minket az ellenkezőről meggyőzni.

Újév napján operáknak egy kis premiére-je is volt: Adolphe Adam egyfelvonásos víg operája: »a nürnbergi baba«. A darab, noha üdőségét régen elvesztette, zenei »lever de rideau«-ként egészen helyén van. A tárgy E. T. A. Hoffmann — a »kisérlet-Hoffmann«-nak — egyik meséjéből át van véve s a francia szerzők (Leuven és Beauplan) kedélyes bohózzattá alakították át a romantikus bűvész-historiát. Cornelius, az ügyes baba-gyártó minta-feleséget készített bárgyú és elkényeztetett fiacskájának. Mialatt papa és fiu bálba mennek, az öregnek unokaöccse, Henrik, egy himnemű hamupótké, a műhelyben találkozik kedvesével, Berthával, kívül ugyanazon bálon mulatni szándékozik. Henrik Mephisto-jelmezűt öltött, s társnőjének, bál ruhá hijában azon tanácsot adta, hogy vegye fel a babának épen rá illő ruháját. Míg Berta a mellékszobában átöltözködik, addig Cornelius és kedves fia hirtelen hazajönnek. Henrik elbukik. Az öreg most életet akar behelni baba-menyének, kinek helyét Berta foglalta el. Ez az igézó szavakra megelevení, de mértéken túl, mert összezúz, tör mindent s halálra ijesztgeti kedvesének elnyomóit. Az ezermester végre dühében művét akarja megsemmíteni, s lesújtja Bertát. Erre a valódi alakjában megjelenő Henrik felvilágosítja őt tetteről s a megszeppent Corneliusától hallgatási díjként nyeri örökségét, melyet az jogtalanul lefoglalva tartott. Berta újra megelevení s Henrikkal boldog párt képez, a mint az egy felvonásos operákban szokás.

Adolphe Adam a »Postillon de Longjumeau« szerzője kecses, könnyen lebegő zenéjével minden tekintetben sikerülnek mondható dalművet teremtett. Vidámság és életöröm hangzik félénk e dallamokból, melyek kellemesen váltakozva, élő guirlandként futják körül a párbeszédet. A kis dalmű most, mikor az újdonság ingerét már elvesztette is, nagymérvű tárgyilagossá érdeket bír kelteni, azonfelül pedig zenetörténelmi tekintetben is nevezetes: egyike volt az első daraboknak, melyeket a »Bouffes parisiens« számára írtak (1855), miután Offenbach azokat alapította. Ismeretes tény, hogy az engedély-okirat alapján ama színházcskában csak négy személy léphetett fel egy darabban. Azóta multak az idők és még mindig nem fogynak a

zeneszerzők, kik a francia eszprit ama kútforrásából merítene! *Adam* legnagyobb tehetségű tanítványa és utóda *Delibes* is feldolgozta a tárgyat, melyet finom érzéssel és élénk jellemzéssel a »*Coppélia*« című balletben értékesített. A »nürnbergi baba« újból színrehozatala tehát egészen jogosult, s az új szerepfelosztás is kielégítő volt. A mű nem igen sokat kíván az előadótól, legjobban töltötte ki szerepét *Kordán* k. a. (Bertha), kinek játékában mérték s énekében korrektség uralkodott. Betétként Chopin B-dur mazurkáját, (az u. n. *Viardot*-mazurkát) énekelte, izléssel és szép árnyalással. A zörömbölési jelenetben ugyan kívánatos lett volna valamivel nagyobb féltelenség, de egészben *Kordán* k. a. várakozáson felül jól állta meg helyét. *Saxlehner* asszony (Henrik) háladatos feladatát naiv kedélyességgel oldotta meg. Gyöngébbek voltak a férfi-szereplők: *Szekerés* és *Dalnoky* urak; a genre-szerű tárgyhöz illő, könnyű, fesztelen kifejezőmód sehogyan sem akar nekik sikerülni. A francia mozgékonyság egészen kiveszett színpadunkról, mióta a könnyű játékoperát majdnem teljesen száműzték a műsorból. Pedig íme most is megelégedéssel tapasztaltuk, hogy a francia muzsának nürnbergi játékszere élénk tetszésben részesült a közönségnél, mely szívesen látja az ilyen szerény követelésekkel fellépő finomabb ének-bohózatokat.

SCHÜTZ MIKSA.

RIP VAN WINKLE.

PLANQUETTE muzsájának ezen legifjabb születtében a népszínház — az eddigi telt színházak után itélve — nagy vonzerejű repertoire-darabot nyert. Noha a mult heti premiére távolról sem közelíti meg a »*Cornucvilli harangok*« ritka sikerét, mégis hosszabb életet mérünk számára jósolni az utóbbi újdonságok bármelyikénél. *Lecocq* »*Nap és hold*« operetteje óta csakis a »*Koldusdiák*« volt képes fülbemászó dallamaival, főleg szerencsés librettojával harmónizhat előadást megélni; »*A kertészleány*«, »*A gyűrűs*«, »*A kanári hercegnő*« csak rövid életűek voltak s nem igazolták párisi jó hírnevüket.

Pedig ha valamikor, úgy most szorult a népszínház jelenlegi igazgatósága olyan darabokra, melyek színházi nyelven szólva — *becsügnak*. Blaháné megy — s ez által olyan problema vár megoldásra, mely akárhogy dőljön is el, az egyik vagy másik fél érzékeny kárát fogja eredményezni. A közönség lesz a bíró, várjuk be böles ítéletét!

»*Rip van Winkle*«-ben, az igaz, nem érzi senki a népszerű bárónő hiányát, de vajjon el lehet-e majd a budapesti közönség sokáig népszímmű nélkül — ez a kérdés.

A napisajtó megelőzte már — a dolog természeténél fogva napokkal később megjelenő lapunkat ez újdonságról szóló tudósításával, konstatálta a külső sikert, elmondta meséjét s véleményt adott a műről, azért mindezeket mellőzve, rövid elmesíttatásban olyanokat óhajtok olvasóinknak elmondani, melyek tán mégis érdekelni fogják.

Planquette ezen művében követi a francia zenészerzők utóbbi időben általánossá lett azon szokását, hogy barytonnak írják a főszerepet. *Gounod* »*Le tribut de Zamora*« dalművében a barytonistát tette hőscé; *Saint Saëns* »VIII. Henrik« operájában szintén a barytonistát részesíté eme kitüntetésben; *Masseuet* »*Ninon de Lençols*« a párisi vig operában legközelebb színterületű dalművében szintén a barytonistának juttatá az első helyet, *Planquette* is csatlakozott és »*Rip van Winkle*«-ban olyan baryton-szerepet teremtett, mely dalmű keretében is elférne s magasabb igényeket is képes kielégíteni.

Tisztelet, becsület *Vidor* urnak, a népszínház derék barytonistájának, mint színész

és énekesnek egyaránt. Mert »*Rip*« szerepe mindkettőjüktől sokat követel. Nem tartozunk ugyan *Vidor* ur tömjénezői közé, kik minden áron legalább is *Faure*-t akarnak belőle csinálni s alakításait a remek mintájával iparkodnak feltüntetni, de ez alkalommal tehetsége meleg közvetlenségének szembeötölő bizonyítékát adta. Mikor *Vidor* felkerült Budapestre a népszínházhoz és a »*Piros Bugyelláris*«-ban a vidéki korcsmaizettel énekelgette népdalait, amugy isten igazában hamisan és izlés nélkül, tán senki sem nézte ki belőle a későbbi *Doctor Miracle*-t »*Hoffman meséiben*« és a mai »*Rip van Winkle*«-t. A frís, üde hang megvolt — a többi megjön magától. Van ugyan még most is benne valami a régieből, a helyenkénti hamis intonálás, de ez talán a fárasztó próza rovására esik, mely a hangszálakat fáradtakká teszi s megfosztja az énekest a biztos hangvételtől. *Vidor* majdnem minden nap színpadon van, ez idő előtt ki fogja meríteni.

Bizony gondoskodhatna már a népszínház igazgatósága férfi segédénekesekről, kik az apróbb szerepeket s legalább meghallgathatóan énekelik és nem okoznak általános felháborodást, mint *Komáromi* ur, kinek *Houdson* kapitány pár ütenyéből álló dalával a hallgatóság füleit alaposan sikerül megkínózta.

Solyminosinál már megszokta a közönség a hangtalanságot s megbocsátja a jó színésznek, bár ez alkalommal elég gyöngén játszott, a mit énekelve elkövet, de ha *Szabó* Bandi vagy *Komáromi* s a többi »*minores gentium*« iparkodik énekelni, vagyis olyasmít művelni, mihez előzőr is nem ért, vagy ha értene is, nincs hozzá hangja — akkor vége szakad a közönség türelmének s az a kérdés tűnik fel láthatóan a hallgatók arcán, hát az ilyen experimentáció is meg van engedve egy első rangú fővárosi színpadon?

A népszínház bizottságának már feltűnt ez a baj, vajha lenne is valamit eltávolítására. A nemzeti színháznál amnyi protegált és nem protegált segédénekes van fölös számmal, hogy jutna közülök egy, kettő a népszínház számára is.

A női mellékszereplők fogyatékoságát *Pálmay* Ilka tette alig észrevehetővé érzéssel énekelve és játékkal. Hármasszerepe bő alkalmat nyújtott a bájos művésznőnek tehetségeit minden oldalról csillogtatni, — szeretreméltó az első felvonásban mint fiatal menyecske, eszbitó a másodikban mint hegytündére és elbájoló mint fiatal szende lányka a harmadikban. Az operette eredeti, Anglia számára írt szövegeknyvében a második felvonás változásában ballet van előírva s *Planquette* egy szép keringőt írt e ballethez; miután azonban a népszínháznál nincsen balletszemélyzet, a rendezőség a francia változtatott szövegeknyv szerint egy kardaloknóval akarta e némaszerepet eljátszatni. *Pálmay* Ilka a maga számára elkérte e szerepet s hogy dolga is legyen, felhasználta a ballethez szánt keringőt, mely különben kárba ment volna, szöveget csináltatott rá. Ily diplomatikus melékuton bejutott a kék hegvek közé tündérr királynőnek s szerzett magának egy kis kellemetlenséget. Tündérek nem szoktak nyakig öltözködve járkalni s csináltatott magának oly tündérruhát, melynek átlátszóságát még a mesebeli tündér is megirigyelhetné tőle. Különben, őszintén megvallva, nem találjuk indokoltnak az általános megütközést, mert egyrészt ugyanazon színpadon, ugyanazt a művésznőt szakasztott hasonló jelmezen láttuk már, (Szép Heléná-ban, Fekete Hajó-ban stb.), — másrészt a főpróbán voltunk vagy negyvenen, a sajtó képviselői, művészek, egykét népszínházi bizottsági tag, és egyikünknek sem jutott észbe a kérdéses jelmezt meg nem engedhetőnek tartani.

Dalait, különösen a harmadik felvonásbeli levélke-dalt meleg bensőséggel énekelte

Pálmay Ilka, látszik rajta, hogy folyton halad az énekelőadás művészetében.

Planquette, úgy látszik, azon írók közé tartozik, kik egy művel kimerítik tehetségök eredetiségét s a továbbiakban már saját magukon élösködnek. A »*Rip van Winkle*« zenéje egy-két kimagasló hely kivételével gyenge visszhangja a »*Cornucvilli harangok*« dallamainak; ezek csendülnek meg folyton, csak hogy nem azzal a színarany hanggal. A főszerep van leggondosabban kidolgozva. *Rip van Winkle* belépő dala, a gyermekekkel énekelte tercetto, a második felvonásbani »*Visszhang*« dala — szintoly kedves, mint karakterisztikus zene. Csak egyben maradt *Planquette* a régi, — a finom instrumentáció szerencsésen elpalástolja az itt-ott előforduló banalisabb helyeket.

A párisiak még nem ismerik »*Rip*« zenéjét s csak a következő évadban fognak ítéletet mondani kedvelt operette-írójuk ezen műve felett.

CARLOS.

HANGVERSENYADÓ.

Művészi körökből veszszük a következő sorokat, melyek kissé élénk színekben, de a valóságnak megfelelőleg, ecsetelik zenészeti állapotaink szomorú tepsedését. Ajánljuk az illetékes körök figyelmébe.

Évről évre érezhetőbb lesz fővárosunkban a zeneéletnek pangása, hangversenyeink apadása. A hangversenyző művészek száma egyre fogy, a régiek még valahogy helyt állanak, újak alig jönnek és ha egyszer fellépnek, keserű tapasztalatnál egyebet nem igen szoktak szerejni. Csoda-e, ha a művészi produktiók jelentékeny hanyatlását kell constatahunk, midőn az államtól kezdve minden hivatalos közeg a zeneművészetet és művészek iránt a legkíméletlenebb fosztogatás rendszerét alkalmazza, midőn a nálunk gyakorlatban lévő adórendszer a hangversenyeket oly magas adóval sújtja, hogy a várható eredményt már előre is felemészti? Nincsen példa reá az egész művelt világban, hogy a cultur-feladatok teljesítésére hivatott legfőbb tényező, az állam, ily ferde rendszabályok által tegye tönkre a művészet fejlesztésére, ápolására rendelt egyik fontos intézményt.

Eszünk ágában nincs a hangversenyek túlproductióját ótalmunk alá venni. Ezt rólunk, kik bizonyára legtöbbet szenvednénk ezen teher alatt, nem fogja feltenni senki. De igazságtalannak és károsnak tartjuk ezen nálunk, és egyedül nálunk dívó gyakorlatot, mert számos oly művészeti vállalatot tesz lehetetlenné, melyekre fejletlen állapotaink közt kétszeres szükségünk van. Az olyan zeneestélyek, mint a *Klemcke*-éi, melyek becsületére válnak a mi fővárosunknak, jövőre már nem lesznek fentarthatók, mert a mi mostoha viszonyok és a közönség közönye még épen hagyott, azt azután lerontja a m. k. adóhivatal, mely »a törvény értelmében« fojtja meg zsenge művészeti intézményeinket.

Ha az a hangversenyadó, mely nálunk fennáll, nem volna egyéb jövedelem-adónál, mely a tényleg befolyt jövedelem után vettetik ki, semmi ellenvetésünk nem lenne — hadd fizessen mindenki a keresete után. Ily adó áll fenn Angliában, Franciaországban és legújabbban Németországban is. Minden egyes bemeneti jegy után egy bizonyos százalékot fizet a hangversenyző, az ingyenes jegyek természetesen előre leszámitatnak. Az ellen sem volna kifogásunk, ha a francia gyakorlat mintájára a »*Droit des pauvres*« címűn bizonyos előre meghatározott összeget szednének be a szegényalap javára. De hogy a mi különben is elég súlyos viszonyaink közepette egy szegény hangversenyzőnek előre kelljen lefizetnie vagy százhusz forintot, különböző adók, illetékek, pótlékok, engedélyek, rendőri

díjak címén — ez teljességgel elviselhetetlen állapot. Nem vagyok barátja a frázisoknak, nem akarom a pénzügyministert oda állítani mint Heródest, ki a zeneelőadások csecesemő-intézményét kegyetlenül megfojtani rendeli, de mégsem hallgatom el abbéli meggyőződésemet, hogy felsőbb helyről nem viseltetnek elég érzékkel a művészet életérdekei iránt, mert különben még a szerencsétlen fényűzési adótvény hatálya mellett, addig is, míg a törvényhozás ezen barbár intézkedésnek egyszerű abolitója által nem segít a dolgon, sokat lehetne enyhíteni a törvény szigorán.

Z. A.

ZENÉSZETI HIREK.

~ A NEMZEI ZENEDE fővédnöke, József főherceg arcképének leleplezési ünnepélyét f. hó 6-án vasárnap délelőtt 11 órakor tartja meg a zenede helyiségében. Az ünnepélyes leleplezés első pontját egy karének fogja képezni, melynek szövegét dr. Várady Antal, zenéjét pedig Pukcs Ferencz tanár írta. Ezt követi az elnöki ünnepi beszéd, melyet gr. Zichy Géza fog tartani, azután az arckép leleplezése és végre Erkel Ferencz »Hymnus«-ának elnéklése. A főherceget, ki az ünnepélyen személyesen nem jelenhet meg, adlátusa: Graef Ede lovassági tábornok fogja képviselni. — Ez alkalomból este 1/2 7 órakor a fővárosi vígadó kis termében dísz-hangverseny lesz, melyre az arisztokrácia számos tagján kívül meghivattak az összes ministerek, a főváros hatósága és zeneintézetek. A hangverseny, melyen a zenede legkiválóbb növendékei működnek közre, fölülte érdekesnek ígérkzik. A változatos műsort Liszt Ferencz, Volkmann Róbert, Grieg, Mozart, Spohr, Vieuxtemps, Erkel Ferencz és Huber Károly szerzeményeiből válogatták össze.

~ A ZENEKEDVÉLŐK EGYLETE legközelebbi hangversenyében (január 28-án) Mendelssohn »Walpurgis éjszaká«-ját, Haendel-től a századik zsoltárt és Brahms-nak egy szerenád-ját, vonóshangszerekre, fogja előadni. A nagyhét alatt Brahms »Requiem«-jével szándékozik fellépni. További előadásra ki vannak tűzve: Beethoven D-dur miséje, Haendel »Messiás«-a stb. Brahms »Német Requiem«-jének előadása oly nagymérvű művészi vállalkozás a zenekedvők egylete részéről, hogy már előre is hála illeti a derék társulatot és annak buzgó vezetőjét e nehéz mű bemutatásáért.

~ NÁDAYNÉ asszony a bécsi operában mint vendég szerepelt, Ószkár apród szerepét énekelte Verdi »Alarcos bál«-jában és meglehetősen tetszett. A bírálatok elég kedvezőek, bár némelyikében félreérthetetlen czélzások történek arra, hogy Nádayné tehetsége őt inkább az operette-re utasítja, mint az opera terére. Dicséretesen emelik ki azonban a tiszta intonációt és a biztos modort az előadásban. Nádayné vendégszereplése még három estére terjed; közelebb Masset »Jeanette menyegzője«-ben fog fellépni.

~ DENGREMONT Mór hegedűművész a f. hóban Budapesten hangversenyezni fog.

~ A BÉCSI filharmonikusok f. hó 6-án tartandó hangversenyükön Sgambatinak egy új szimfoniáját adják elő.

~ BÉCSBEN Marschner »Vampyr«-ját készítik elő, épülve a »Templer s Jüdin« sikerén. Főszereplők: Reichmann és Sommer urak.

~ FRIEDHEIM Arthur zongoraművész Bécsben az Ungar-féle zongoraiskolában tanári állást vállalt el.

~ MILLÖCKER karmester »Gasparone« nevű operette-jét az an der Wien színháznak adja át, mely a közel befejezett mű első két zeneszáma birtokában van.

~ EISLER Emmy s Marianne k. a. k. prágai hangversenyükkel szép sikert értek el.

~ PRÁGÁBAN a cseh színházban Bendl Károly új három felvonásos dalműve »Kracl Skreta« tetszett.

~ KRETSCHMER Edmund, kinek »Folkung« dalműve bejárta a német színpadokat, új művön dolgozik, e címmel: »Schön Rothraut«.

~ GENÉE Rikárd »Nanon« című operetteje a berlini Walhalla-színházban hatvan-szor adatott elő; előkészítik Boroszlóban, Szt.-Pétervárt, Budapesten, Aachenben, Nürnbergben, Hannoverben, Marienbadban, Stettinben, stb.

~ TRISTAN ÉS IZOLDE minap a brémai színházban először nagyon szorgalmas betanulással előadattván, Neumann Angelo igazgatót nagy dicsérettel halmozták el.

~ MARSCHNER Henrik feledékenységbe ment s utóbb Münchenben felélesztett dalműve »Hiarme király« vagy »das Tyrsingschwert« mult szerdán Hamburgban előadásra került.

~ SUPPÉ »A Skála« című olasz tárgyú operettet ír.

~ A MILANOI Scalaszínházban december 25-én volt az első előadás villanyvilágítás mellett, 1893 Edison-lámpával egyenkint tizenhat gyertyavilág erejével. A világítási forrás a villanyos központi állomás, melynek dynamo-villanyos gépei jelenleg 6000—7000 Edison-lámpa ellátására elegendők. A Scalaszínházba négy különvált vezetéssel jut; elseje a színpad, másodika a segédhelyiségek (öltözők, ruhatár, kulisszák, zsinórpadlás, stb.), a harmadik a főcsillár és zenekar, s a negyedik a csarnok, a Redouterem s több más segédhelyiség megvilágítására szolgál; a mostani 2000 lámpát még 500—600-al szaporítani kell.

~ SALVAYRE »III. RIKHÁRD« című dalművéről, melyet Bécsben újdonsággal kszemeltek, szt.-pétervári előadása után a következőket írják: Az 1817-ben Toulouse-ban született zeneszerző, kitől a párisi Théâtre lyrique egy »A bravo« című operát s a nagy opera »Fandango« nevű táncművet előadott, sikeresen vonult be nálunk. Blavet Emilio szöveggönyve ugyan önkénykedik Shakespearrel: Richmond, a zsarnok versenytársa, vándor-énekesként érkezik udvarába s ott (fel nem ismerve) az udvari szerepét viszi, hogy hálót kivethesse; szereti Erzsébetet, az elhalt IV. Ede leányát, kit III. Rikárd is, ahogyan az opera elején Anna nejt eltemette, szerelmi ajánlataival üldöz. Később francia Margit, VI. Henrik bosszús özvegye, czigány-nőként lép fel, s a kérdelő Rikárdnak vesztét jósolja, míg Erzsébet, hogy a királytól menekülhessen, álomitalt vesz, s végre Richmond boldog arajaként jelen meg. Szóval a nagy lélektani tragédiából közönséges operaszöveg lett, táncokkal, koronázási indulókkal, betétekkel s egyéb opera-fűszerekkel. Salvayre, a Thomas és Bazin tanítványa, nemcsak indulattal s erővel, de a teljes zenekari s éneki készülék teljes uralgása felett rendelkezik; a szerelmi párt dallamossággal, a zsarnokot recitativásan jellemzi; összhangzata Saint-Saënsé. A mű biztosan szerencsés útra kél, s mint írják, jogosan.

~ Ujabb időben ismét hangoztatják a ballet nemesebb irányban való fejlesztését. Uj, valóban művészi feladatokat kellene a balletre bízni. Csakugyan ma a produkció e téren zeneileg sokkal gazdagabb, mint valaha, mióta Saint-Saëns, Rubinstein, Delibes, Dvořák, meglepő szép tánczenét írnak. Legújabb Rubinstein balletje, »A szőlőfürdő« (»La Vigne«) vonja magára a figyelmet, melynek cselekvénye sínes költői becs nélkül; a phylloxera és szőlő küzdelmét tárgyalja, természetesen szerelmi epizódokkal stb. A magyar, champagnei, spanyol, német és keleti borok nemzeti tánczaít Rubinstein mesterileg komponálta.

~ A LONDONI COVENTGARDEN-színházban jövő tavasszal német dalmű-évadot akartak rendezni, de ez nagy bajjal jár. Neumann ur nem talált elég alkalmas művészt, kik a »Royal Italian Opera Company«-val az ő szerződése értelmében megegyezhetnének, s így az előrehaladt idő miatt alig létesül már a tervezett vállalat.

~ MEGHALTAK: Berlinben a német népirodalom veteránja Erk Lajos tanár, királyi zeneigazgató. Párisban: Mathieu Emil énekes és zeneszerző. — Offenbach Agost, a »Szép Heléna« zeneszerzőjének egyetlen fia Cannesben, 21 éves korában. — Leay Rikárd, a bécsi opera volt főfelügyelője, 60 éves korában.

UJ ZENEMŰVEK.

~ HERZOGENBERG Henrik, op. 38., Duetto für Sopran und Tenor. 9 szám két füzetben, Lípese, Rieter-Biedermann.

— op. 40., vier Gesänge für eine hohe Singstimme, 4 dal, U. o.

— Sieben Lieder für eine hohe Singstimme. 7 dal két füzetben.

E kiváló zeneszerző, kinek két nagy zongora-változatműve méltán kiérdemelte a zenevilág őszinte elismerését, ezúttal egy füzében szép énekenet nyújt, egy és két szólamút. Egyszerű czikornyátlan kíséretből alig ismerni a szerzőre, ki hangszerműveiben gazdag ellenpontozatos irályt tanusít. Kellemes szímitás, s édes érzelmesség vonul végig a kedves szerzeményeken, melyek az énekhangot mérsékletes mozdulatokkal, behízelgő dallamossággal s nemes hangulattal gondozták.

~ SCHOLZ Bernhard, op. 57., zongoraverseny a zenekar kíséretével. Boroszló, Heinauer. Nem nagy igényekkel fellépő, formailag nagyobb szabású, tartalmilag mérsékelt gondolatműségi mű, melynek technikai nehézségei sem emelik divatos színvonalra. Kidolgozása, átlátszó tiszta szerkezete, s népszerű fogékonyágánál fogva eléggé érdekterjesztő, habár a hangversenyterem számára nem hálás s jelentős szerzemény.

MEGJELENT:

PERGOLESE, Gio. Batt., La serva padrona. Intermezzo 2 felv. zongorakiv. szöveggel s német fordítással Schletterer H. M.-től. Lípese, Rieter-Biedermann.

WOLZOGEN, Hans, Erinnerungen an Richard Wagner. Bécs, Koeneg.

GUTENHAAG Max, Zur Einführung in R. Wagner's »Parsifal«.

WAGNER R. összes iratai X-ik (pót-) kötete. Lípese, Fritsch E. W.

JANSEN F. Gustav, Die Davidsbündler, Aus Schumann's Sturm- und Drangperiode. Ein Beitrag zur Biogr. Sch.'s. Lípese, Breitkopf und Härtel.

MACHANEK J. und Dr. Ign., Engelbergiana, Bécs, Rosner.

RÜHLMANN, Jul., Geschichte der Bogeninstrumente, Braunschweig, Vieweg Frigyes és fia.

SARO, H., Instrumentationslehre für Militärmusik nebst Anweisung zur Aufstellung der Musikcorps bei Massenaufführungen etc. und Anweisung zum Dirigiren. Berlin, Weinholtz.

HARTOG Ede, op. 46., Suite vonós négyesre (Praeludium, Humoreske, Andante, Fughette, Menuett und Presto). Lípese, Leuckart.

WEINGARTNER Felix, Sakuntala, ein Bühnenfestspiel in 3 Aufzügen Lípese, Voigt Pál.

MOSZKOVSKI M., op. 33., 4 négykezű darab (Kinder-marsch, Humoreske, Tarantelle, Spinnerlied). Breslau, Hainauer.

FUCHS, Albert, Ratcliff, hangversenyjelenet ének-műhangra zenekarkíséret mellett. Lípese, Eulenburg.

U a., 6-német dalok a 16. és 17. századból, férfinegyesre. U. o.

DVORZSAK A., Mazurkák zongorára, op. 56. Két füzet. Bote és Bock.

FUCHS Alb., Magyar Suite Bécs, Gutman.

BECKER, Alb., Reformations-Cantate zum Luther-Jubiläum für Chor, Soli, Orchester und Orgel. Lípese Br. és H.

A HÉT TÖRTÉNETE.

Decz. 29. — Jan. 4.

»A szökő éve, új betanulással színre került a nemzeti színházban decz. 31-én. — BLAHÁNE ügye.

A régebbi darabokat is érdekléssel kezdik nézni nálunk. BUCKSTONE bohózatát »A szökő év«-et, mely Silveszter estjén került színre a nemzeti színházban, sokan kíváncsian várták. Fájdalom! a kíváncsiak kissé csalódtak várakozásukban: a darab nem igen hatott. Pedig hát elég jól volt előadva is. VIZVÁRINÉ, GYÖRGYNÉ, VIZVÁRI és NÁDAY hatással játszottak. A közönség azonban még sem tudott igazán fölmelegedni; úgy távozott a teremből, mintha kíváncsiságát kissé megbánta volna. A darab fajtáján, vagy a közönség rátartós voltán múlt-e a siker? e kérdésre alig felelhet valaki határozottan. Talán mindkettő is lehet némileg okozni. Az ilyen okoskodás mindig úgy érkezik, mint a halál után való diagnózis. Csak a tudományt érdekli; a közönség nem is igen gondol vele; legkevésbé pedig akkor, midőn a halottat senki sem siratja, még keresztatyja, az igazgató sem. Requiescat tehát!

A közönség figyelmét egész más ügy foglalkoztatta élénken e héten: BLAHA LUJZA ügye. Megmarad-e a diva a népszínháznál, vagy elhagyja-e fényes tevékenységének terét a külföldi sikerek kecsesgető reményeiért? Ez a kérdés lebegett és lebeg még most is minden ajkán.

A hét elején nagy határozottsággal híresztelték, hogy »Glaser impresario öt havi időtartamra 150,000 frank, vagyis havonként 30,000 frank fizetéssel szerződött a legnagyobb magyar dalénekesnő. A szerződést — így mondták — alá is írták a felek. A művész már január hóban kezdi meg körüját.»

Emnek ellenében a népszínház igazgatója hivatalos rövidséggel jelentette, hogy »Blaha Lujzát eddig *csakis makacs gégehurutja* akadályozta a fellépésben, a mit a művész a színház orvosa által kiállított bizonyítvánnyal igazolt.»

Folyt a szóbeszéd jobbra-balra, míg végre esütörtökön egy könyomatú lap újra kijelentette, hogy »Blaha asszony megváltása a népszínházról *megmáshatatlán tény*. A közte és Glaser impresario közt kötött szerződés aláíratott s Blaháné megszakitotta az alkudozókat Evvával, a népszínház bérlőjével. A megkötött szerződés szerint, Blahát Glaser 20,000 frt letévése által biztosítja szándéka komolyságáról. Blahának, — ki minden fellépésért, az előadást megelőzőleg 1000 frankot kap, — az előadások megkezdése után három hónapra, 15 nap alatt joga van a szerződést felbontani. Evva Lajos pedig kártérítési igényekkel fog fellépni Blaha ellen, ki a vele kötött szerződést megtörte.»

Ez aztán explicít. Ha így van a dolog, szót sem lehet többé vesztegetni az ügyre. Ezek után felhuzhatjuk a létrát; a hajó indul. Sirhatunk és jajgathatunk; de okoskodnunk többé nem lehet. Hogy Blaha Lujza nagy veszteség a színházra, a népszínre, mindnyájunk érdekére: az kétségtelen. Ezt senki sem tagadhatja. És senkisé sem oly izetlen, hogy ezt körülményesen bizonyítgassa. Hiszen egyetlen egy tény is lesújtana minden ellenkező véleményt. A kitűnő művész a lefolyt évben 150-szer lépett fel. És milyen sikerrel? A ki annyira beotiai volna, hogy még ilyen kérdéseket is tesz, az nézzen végig a báróné művésztete imádóinak véghetetlen során; hallgassa meg bánkódásukat; és el fog állni ajkán a kérdés.

Nem keressük, hogy ki és mi az oka a báróné elhatározásának. Hiszen nem ismerjük az alkudozások részleteit; véleményt tehát nem mondhatnánk. Majd ha ezen részletek nyilvánosságra kerülnek, meg fogjuk tudni, hogy mire haragudjunk, mit okozunk a bajért.

Egyelőre csak olvassuk és újra olvassuk a gyászos kijelentést, műfözetünk partecéduláját. Alig hihetünk szemünknek. Elhagy bennünket! Elmegy külföldre! És a mint olvassuk és ismét olvassuk a gyilkos bomba természetű hirt, meg-megakad szemünk azon a sok mindenféle föltételeken és kautclákon, melyeket a báróné az impresario ellenében kikötött magának. És ez aggályos biztosítások láttára egyszerre csak ébredeni kezd a remény lelkünkben. Ha azon Glaser ur ellenében ilyen sok mindenféle körmönfont biztosításokhoz kell folyamodni a bárónénak, akkor a báróné nem igen bizik emberében. És ha nem bizik, akkor talán mégis...

Lássák! ilyen az emberi szív. Szalmazalakra kapaszkodik kíváncsága, midőn minden egyebet veszve lát.

De egyszer csak kezünkbe kerül Glaser ur levele, melyet esütörtökön a késő esti órákban küldött szét a szerkesztőségekbe. Ez a levél majdnem hogy megvizsgálat bennünket. Olvassák csak e levelet:

»Igen tisztelt szerkesztő Úr!

Blaha Luiza az ünnepeit Diva ma tudatta vélem végeleges megállapodását és feltételeit mellyek elfogadása után késznek nyilatkozott a körutat megtenni.

En Bécsbe utazok hogy ottan a kívánt feltételeknek megfelelek és hogy az egész ügyet kellőképen inscenirozzam.

Ezek után minden kétély elesik mintha Blaha Luiza vonakodnék e művészi körutat megtenni.

Reménlem részemről, hogy sikerülni fog minden feltételeknek megfelelni mellyeket Blaha Luiza művészón tett és hogy mihamarabb visszaterhetek Budapestre az aláírott és hitelesített szerződéssel melly azután Blaha Luiza művészón által aláírandó leszén.

Ma este utazok Bécsbe és reméllem, hogy 7-8. Januárig kész dologgal visszatérhetek és bocsánatot kérvén hogy a nagy sietség miatt nem tettem tiszteletemet alázasat szolgája. Budapestén 5 $\frac{1}{2}$ órákor 3/1 884.

Theodor von Glaser m. p.»

Lám, lám! Tehát Blaha Lujza még sem írta alá a szerződést; majd csak ezután fogja aláírni a föltételeket, melyeket Bécsből fognak leküldeni. Csak annyi áll, hogy Blaha Lujza *nem vonakodik* művészi körutat tenni.

En istenem! Hiszen azon nem is kételkedünk, hogy Blaha Lujza *nem vonakodik*. Hogy megijesztik mindjárt az embert!

De mi ez a »von Glaser« ur, a ki hetekig járkált nálunk mint impresariomum; és miután ennyi mindenféle leveleket és pronunciamentokat bocsájtott közre, egyszerre csak kijelenti, hogy »most már megy Bécsbe, kérdéseket tenni«, hogy »most már remél« és hogy »most már majd visszatér?»

Ez a »von Glaser« ur mint Figaro mindent körülményesen tudat velünk; mi pedig úgy állunk itt, mint a jó Bazile és ámulattal kérdezzük: »Qui diable est-ce donc qu'on trompe ici? Tout le monde est dans le secret.»

Szívesen megbocsájtanók »von Glaser« urnak, hogy oly rozsz stýlusban írja leveleit, — ha valóban impresario volna. Hiszen az ember nem azért impresario, hogy leveleket tudjon írni. De hát ő nem is impresario, — mint leveléből látszik; — ő ebben az ügyben csak olyan alkuszforma, ki hirt vizs másoknak a köteendő üzletéről. Mit íjesztget bennünket ez a derék ur! Menjen — Bécsbe projectumai-va; hagyjon békét nekünk!

Külömben egyre figyelmeztetjük Glaser-Figaro urat. Ha Rosinánkkal szemben ugy

fog fukarkodni az ezresekkel, a minthogy velünk szemben fukarkodik a commákkal és pontosvesszőkkel: akkor Rosina meg fog maradni az ő bajúszos Bartolójánál, Evva Lajosnál.

Ezt pedig most már csak azért is *erősen reméljük* mi, kik nem megyünk Bécsbe azért, hogy kissé remélhessünk.

RF.

SZÍNHÁZI HIREK.

= A NEMZETI SZÍNHÁZBAN e hó 11-én fog színre kerülni Dóczy Lajos »*Az utolsó szerelem*« című vígjátéka.

= A VÁRSZÍNHÁZ ÜGYÉBEN a várbeli polgárok egy része tudvalevőleg nem rég feliratot intézett Tisza Kálmán belügyministerhez, melyben kellő indokolás mellett kéri, hogy a várszínház ezentúl is a nemzeti színház kezelése és vezetése alatt hagyassék. E beadvány folytán a miniszerelnök egy szűkebb körű értekezletet hívott össze, a mely e hó 1-én tartotta ülését. Miután a miniszerelnök tájékozást szerzett magának a dolog állásáról és meghallgatta a nemzeti színház igazgatójának ez ügyre vonatkozó nyilatkozatát, kijelentette, hogy *nem felelhet meg a várbeliek kívánatának, s így a várszínházat a nemzeti színház többi kezelni nem fogja*; de mert az említett értekezleten felmerült indítványok természete után nagyon valószínű, hogy a nemzeti színház a várszínház vezetésébe ezután is be fog folyni, ennél fogva a várszínház ezután is ugyanazt az irányt fogja követhetni, melyet a nemzeti színház megalapított.

= A BUDAI SZINKÖR fenmaradása kérdésében szombaton mondja ki döntő véleményét a színházvizsgáló bizottság. Egy albizottság már künn járt a helyszínen; s azon esetre, hogy a szinkör föntartása határozatnak el, több rendbeli propositiót készített elő. Ebből azt lehet következtetni, hogy az építész urak talán megkegyelmeznek a budai arénának. Az albizottság ugyanis azt mondja, hogy átalakítások nem kellenek; csak azt kell szigorúan meghagyni az igazgatónak, hogy a szinkörben álló-jegyet egyáltalán ne adjanak ki, különösen a földszíntre nem, hol az álló publikum az ülő közönség menekülésének erősen útjában volna. Ezenkívül a színpad baloldalán levő folyosót meg kell tisztítani az ott felhalmazott anyagoktól, díszletektől. A legnagyobb súlyt azonban arra fektetik, hogy az előadásokat nem késő este, hanem már hat órákor kellene kezdeni nappali világosságánál. A gáz meggyújtása ilyenformán csak az előadás vége felé volna szükséges, a mi nagyon csökkentené a tűzveszélyt. De a volt bérlő színgazgató, Krecsányi, a szinkör ablakait olajos festékkel mázoltatta be, úgy, hogy ily állapotban nem csak az esti előadásokat, de még a nappali próbákat sem lehet a szinkörben gázvilágítás nélkül tartani. Krecsányi egészen elcsúfította ezzel az egész arénát s még levakartatni se lehet az erős mázt az ablakokról.

= SZIGETI József vendégjátékai Debreczenben nagy érdeklődést keltenek. Még eddig minden előadás zsúfolt ház előtt folyt le, úgy hogy a zenekari helyiséget is ki kellett üríteni. Szigeti játszott a »*Rantzauk*«-ban »Jaques«-ot és »*Viló*«-ban »Peti cigány«-t; mindkettőt nagy sikerrel. E hét egyik napjára előkészülvén volt a művész egyik darabja is, »*A csizmadia mint kísértet*«, melyben Szigeti a címszerepet játszza.

= FÁV Szeréna k. a. jelenleg Győrött, Mándoky társulatánál játszik. Mint írják, nagy sikerrel lépett fel a »*Romeo és Juliá*«-ban és »*Bánk bán*«-ban.

= SZEGEDRŐL biztos forrásból vélik írhatni, hogy NAGY Vince színgazgató folyamodott a budai várszínház és nyári szinkör elnyeréséért. És ebből azt következtetik, hogy Nagy Vince ur nem kívánja kitölteni Szegeden a szerződéses három esztendő. Külömben a szegedi társulat tagjai újévi gratulá-

ciójuk alkalmával Nagy Vinczének egy értékes ezüst babérszobróról kedveskedtek. A jó Vincze nagyon meg lehetett rökönnyödve, midőn a babérok látta és búsan tűnődhetett: »Mit akarnak ezek velem? El akarnak küldeni Budára? Vagy *velem* akarnak jönni Budára?»

= A jelenkor színházai közt az új cseh nemzeti színház Prágában sok tekintetben kiváló helyet foglal el. A szerkezetben fa csaknem egészen mellőztetett. A tüvesszély miatt gőzfűtés és villamos világítás (Edison-féle rendszer) van alkalmazva. A berendezés a megnyitó előadással kifogástalannak mutatkozott, a mennyeiben, bár 1800 helyett 2200 személy volt jelen, még legfelül sem volt több, mint 19° Réaumur. A villamos világítást összesen 240 lóerőnyi gőzgépek indítják a legfényesebb sikerrel. Próbáknál világításra egy 10 lóerőnyi gép alkalmaztatik, mely este ventilátorra használtatván, óránként csaknem 100,000 köbméter levegőt képes szolgáltatni.

= BERLINBEN a kir. színházban Sylvester estéjén Göthe egy felvonásos ünnepi játékát, »*Palaophron und Neoterpe*«-t adták elő. Az előadást igen sikerültnek és hatásosnak híresztelik.

BRUCK LAJOS »VASÖNTŐ«-JE.

A karácsonyi kiállítás látogatói ugyancsak meg lehetnek lepve, midőn a műcsarnok termeiben sétálgatva, egyszerre csak egy hatalmas nagy kép előtt álltak, melynek nagy térfogata rendkívül plastikai hatása, életnagyságú alakokkal volt benépesítve. Mit jelent ez a nagyszabású mű az apró 80 és 100 forintos ajándék-festmények között? Kérdék magukban. De ez a mű voltaképpen nem is a karácsonyi kiállításhoz tartozott. BRUCK LAJOS »*vasöntő*«-je — ha jól értesülünk, — elkészett az őszi kiállításról és most is csak mint »be nem végzett mű« lett bemutatva a budapesti műértő közönségnek. A művész, ki a napokban tér vissza Párisba, nem akarta elvinni művét »hazulról«, a nélkül, hogy földijének legalább megmutatta volna, habár csak bevégezetlen állapotban is. Tenger vázlat-kincseket visz magával Bruck Lajos távol lakhelyére; itthon festett tanulmányai és vázlatainak feldolgozásán évekig fog munkálkodni. Az alföldi róma és a felvidék hegyes-völgyes tájainak, szépségei apró tábláskáira vannak várásolva; és a jövő évek »salonjainak« finom izlésű látogatói ámulni fognak a természet friss és közvetlen benyomása alatt készült sok festményen, melyet a »descendant des Huns« számukra készítend. A párisi műtermekben tudniillik ráfogták Bruckra, hogy a hunok ivadéka; és ha a párisiak valakire valamit ráfognak, az ellen nincs aztán protestáció. A kalandos megjelölést már könyvben is olvastam.

De legnagyobb kincse Bruck Lajosnak kétségtelenül »*vasöntő*«-je, melyet a budai hajógyárban hosszú és szorgos tanulmányokkal készített. A gyár igazgatója kiváló előzékenységgel és szeretetreméltósággal megadta a helyet és alkalmat az ily nagy méretű mű készítésére. Mondhatni, hogy minden kényelmet megteremtett a dolgozó művész számára. Öröme is lehetett benne a lelkes intézőknek, midőn a művész alkotását a tökéletességhez mindinkább közeledni látták. Kétségtelenül nekik is van érdemük abban, hogy Bruck megfesthette eddigi művei között a *legjelentékenyebbet*.

Mert bátran állítható, hogy a »*Vasöntő*« Bruck Lajosnak eddig legfontosabb és

legértékesebb műve. Már a tárgy választásában is nagy lépést tett előre a festő. Eddig a szindus, friss tájképeket, a piros arcú, karcú polgárlánykakat, a hangulatos interieurókat, az érdekes rendtelenségű konyha-képeket és a napsütötte udvarszegleteket festette kisebb-nagyobb tábláira. Most kilépett az apróságokban érdekes tárgyak keretéből és egy szökéssel felemelkedett az ugynevezett »nagy festészet« légkörébe. A »*Vasöntő*« azon műfajhoz tartozik, melyvel a realista művelnek hódoló festők a hanyatlásnak indult történeti festészetet akarják pótolni. E festők meggyőződése szerint, »történeti« az, a mi minden nap szemünk láttára *történik* és nagy és hatalmas benyomást tesz ránk. E meggyőződésnek hódolt Bruck is, midőn tárgyát megválasztotta. És mint elvtársai szokták, segítségül hívta a modern műgyakorlat minden szellemét, felhasználta a haladott technika minden vívmányát, hogy művének becsét és értékét biztosítsa.

Sikerrel is működött; máris becsülésre méltó és értékes művet alkotott. Senki sem fogja a be nem fejezett művet, mely mintegy maga is bocsánatot kér a pongyoláért, melyben megjelenik, végleges és határozó bírálat alá venni. Időt kell engedni a művésznek arra, hogy mindent megtegyen, a mit még megteendőnek vél, hogy mindent megmondjon, a mit e műben mondani kíván. Várnunk kell, míg hatalmas alakjainak lábaihoz oda írja azt, hogy »fecit«. Aztán jogos lesz szavunk. Addig is csak annyit mondhatunk, hogy a kép compositiója vonalban jónak ígérkezik; még megoldatlan világítási problémájában fölötte hatásos lehet. A mi legszembetűnőbb benne, az kétségkívül az erőteljes mintázás. Egyelőre e kép plastikájában hat legerélyesebben; határozottan a légtávtól és a testesítő árnyalás imponál benne legjobban.

Kívánjuk a művésznek, hogy a mit ily fényesen megkezdett, fel is emelhesse a tökéletesség ama magas színvonalára, melyre művével törekszik. Erje el vele ama dicsőséget, melyért a nemesek és kiválók verejtéke hull. Mi itthon büszkéek leszünk, ha a távol külföldön elismerik hazánk tehetséges fiának nagyra-törő működését.

KESZLER JÓZSEF.

KÉPZŐMŰVÉSZETI HIREK.

A KARÁCSONYI ÉS ÚJÉVI KIÁLLÍTÁS a műcsarnokban igen jó eredményt adott az idén. Legutóbb vásárolták meg: Zsigmond Vilmos, TELEPI Károlynak »*Duna mentén*«, VASTAGH Géának »*Hunyadi-földön*« s AGGHÁZI Gyulának »*Hazafel*« és »*Tyúkok*« című festményeit; Királyi Pál SZIRMAY Antaltól egy kedves tavaszi képet; Végh Arthur TÖLGYESSY Arthurnak »*Részlet Dorozsma vidékén*« és LIGETI Antalnak »*Részlet a déli-bájos Alföldről*« című festményeit; Hegedűs Károly ugyancsak LIGETINEK »*Sztrecuo és Óvár*« című olajfestményét; Hajós János »*Kacsahely*« című tájfestményt TÖLGYESSY Arthurtól; gr. Zichy Géza egy tanulmányfejet KÉMENDY Jenőtől és egy »*Oláh nő*« mellképet SÁNDY Gyulától; dr. Mészáros Károly LIGETI Antalnak »*Iokaji hegy*« című tájképét; b. Liptay Béla »*A napos*« című olajfestményt BENŐ Ferencztől; Halbauer Rezső TELEPI Károlynak »*Bosznia völgyében*« című tájképét; Sartory F. Ödön egy csendéletet CSÁNYI Gizellától; Szentkirályi Kálmán két tájképet MESTERHÁZY Kálmántól s Futaky Gyula egy »*Margitszigeti részlet*« című tájképet TELEPI Károlytól.

A KÖZLEKEDÉS SZOBORCSOPORTJÁT, Baross Gábor államtitkár és több hivatalnok a napokban vették át Brestyánszky szobrásztól. E mű a személypályaudvar számára készült. A bizottság meglegedését fejezte ki a szobrásznak a sikerült mű fölött, s átadta a

csoportozatot a Schlick-féle vasöntő jelen volt képviselőjének öntés végett. A szoborcsoportnak a gőzt ábrázoló középső alakja 8 méter magas. Ettől jobbra Neptunnak 4 és fél méter magas nyugvó alakja a kétfarkú tengeri lóval; balra pedig Plutónak ugyanoly magas alakja van, a háromfejú Hydrával. Az egész csoport homlokzata 11 méter széles. E csoportot horganyból fogják önteni. Az öntés június hóban készül el és ugyanakkor fogják elhelyezni a közp. személypályaudvar homlokzatán.

AZ ÖTVÖSMŰKIÁLLÍTÁS központi bizottságának tagja, gr. BÁNYFY György Erdélybe utazván, késznek nyilatkozott a Kolozsvártól és környékén levő műkincseket személyesen felhozni. PULSZKY Károly, a kiállítás titkára, a napokban Bécsbe utazik, hogy a császári gyűjteményekből a kiállításra átengedett tárgyakat megtekintse. A gyulafehérvári püspök által bejelentett tárgyak már beérkeztek és ezek különösen azért érdekesek, mert a XV. és XVI. században Erdélyben készültek. E gyűjtemény egyik nevezetes tárgya egy nagy gyűrű, melyhez két irányú monda fűződik. Az egyik szerint ez volna az a gyűrű, melyet »Arragoniai János, Mátyás király nejeinek Beatrixnak fivére és akkori esztergomi érsek pápai ajándéku kapott«, a mi annál inkább valószínű, mert a gyűrű a pápai és az arragoniai címér látható. A másik hagyomány szerint ez volna ama történelmileg nevezetes gyűrű, melyvel Hunyady László Nándorfehérvártól Cillej Ulrik kardvágását felfogta és ennek volna tulajdonítható a gyűrűben levő drágakő szétrepedése. (De ha az utóbbi hagyomány igaz, mit jelent a gyűrűn az arragoniai címér?) — Különbön a kiállítás már meghaladta az előkészületek stádiumát és most már foly a rendezés a nemzeti muzeum képtári helyiségeiben. Nehéz lenne most, mikor még annyi a késedelmes kiállítás, áttekinthető képet nyújtani a kiállításról, de általánosságban mondhatni, hogy a mi kiváló és becses ötvösmű hazánk területén csak ismeretes, mind részét fogja képezni annak a nagy képek, melyet a magyarországi ötvösművészet fejlődéséről nyerni fogunk. Eddig a XV. század csúcsívés modorában tartott egyházi szerelvények, nevezetesen a kelyhek gazdag sorozata tűnik fel. A XVI-ik század még nem teljes; de a XVII-ik annál gazdagabban van képviselve, magas, hólyagos, domború és vésett művi serlegek, kupák és poharak alakjában, melyeken kivált a bélyegek összehasonlítására és gyűjtésére nyílik alkalom. A XVIII. század izlésének megfelelő darabok sem hiányoznak. Jelenleg a képtár elzárt helyiségében nagyban foly a leltározás és a tudományos meghatározás, mely a kiállítási kalauzban fogja feldolgozását nyerni s ha ez netán a könyvészeti kiállítás alkalmával megjelent kalauz fényével nem is dicsekednék, tudományos becs tekintetében mindenesetre egyenrangú lesz azzal.

A LEGSZEBB NŐI FEJÉRT száz aranyat kínál a bécsi »*Neue illustrirte Zeitung*« szerkesztősége. Pályázatot hirdet, melyben felszólítja Ausztria-Magyarország és Németország festőit és rajzolóit, hogy egy szép női fejnek fametszésre alkalmas rajzát küldjék be. Az első díj 100 arany, a második 50, a harmadik 25 arany; ezenkívül fentartja magának a szerkesztőség a jogot, hogy nem díjazott, de dicsőrével felemlített pályaműveket magán megegyezés útján megszerezhesen. A beküldés határideje 1884. évi márczius 31-én jár le.

A GRAPHICUS MŰVÉSZETEK bécsi kiállításáról azon tárgyak, melyek a francia osztalet képezték, Düsseldorfba lettek átküldve, hol a műcsarnokban lesznek rövid ideig kiállítva. A francia kormány erre készségesen megadta az engedelmet a kérelmező düsseldorfi műcsarnok igazgatóságának.

Előfizetési felhívás.

A magyar sajtóban régóta érezhető az oly szakközlöny hiánya, mely éber figyelemmel kísérvén a **honi és külföldi irodalom és művészet minden szakmáját**, lehetőleg *gyorsan és kimerítően* értesitené a közönséget az új művek megjelenéséről, és egyszersmind lelkiismeretes és megbízható íteletet szolgáltatna a közízlés fejlődésének minden újabb mozzanatáról, valamint azon kiválóbb irodalmi és művészeti jelenségekről, melyek maradandó becsük vagy csupán a közkíváncsiságra gyakorolt hatásuk által feltűnést keltenek.

Tekintettel a nagy válságra, melyen a közízlés jelenleg keresztül megy, az ily közlöny, — mely épp oly alaposággal vitatja meg az *elméleti kérdéseket*, mint a milyen lankadatlan figyelemmel kíséri a *gyakorlat* terén az *alkotásokat*, — kiváló nagy szolgálatot tehet mindazoknak, kik a művelődés tényei iránt érdeklélnek.

E tudatban határoztuk el magunkat a »**Harmonia**« szerkesztésére és kiadására.

A »**Harmonia**« ezentúl *hetenként legalább egy íznyi* terjedelemben fog megjelenni, és az **irodalom, zene, színművészet és képzőművészet** minden jelenségéről **független, tárgyilagos és alapos bírálattal**, valamint **bőséges értesítéssel** fogja tájékoztatni olvasóit.

Ezenfelül évenként **legalább húsz, izléssel válogatott zenemellékletet** fog hozni, melyek mindegyike *három, négy lapra* fog terjedni. E zenemelléletek részben a *legjelesebb szerzők* által kizárólag lapunk számára lesznek írva, részben pedig az újjan megjelenő nagyobb zeneművekből *mutatványokat* fognak szolgáltatni. Gondot fordítunk arra is, hogy zenemelléleteink *összcállításukban minden igénynek* eleget tegyenek.

Képzőművészeti melléleteinknek és az irodalom és művészet terén kiváló személyiségek lapunkhoz mellékelendő **arczképeinek** a legművésziőbb kivitelt biztosítottuk.

Mínthogy az ily lap csak úgy érheti el kitűzött célját, ha minél tágabb körökbe hatol, lapunkat mindenki számára könnyen megszerezhetővé kellett tennünk; és ezért **előfizetési árát** oly csekélyre szabtuk, hogy azt már **melléleteink értéke is túlságosan fedezi**.

A „Harmonia“ előfizetési ára:

Egy évre — 1884. január 1-től, december 31-ig	6	frt.
Fél évre — 1884. január 1-től, június 30-ig	3	»
<i>Egyes szám</i> csak melléklet nélkül adatik el, ára	20	kr.

Az újonnan belépő előfizetők az ez évi december havi *négy mutatványszámot a melléletekkel együtt ingyen* kapják.

Előfizethetni a »**Harmonia**« kiadóhivatalában, (Budapest, **váczi-utcza 3. szám**) és minden könyv- és műkereskedésben (Budapesten és vidéken).

A »Harmonia« kiadó-szerkesztői:

Dr. Hubay Károly.

Keszler József.

Schütz Miksa.

A »Harmonia« egyes számának ára melléklet nélkül 20 kr.

First system of musical notation, consisting of a grand staff with treble and bass clefs. The key signature has one sharp (F#). The system contains five measures. The first measure has a slur over the treble staff. The second measure has a slur over the bass staff. The third measure has a slur over the treble staff. The fourth measure has a slur over the bass staff and the marking "rit." above it. The fifth measure has a slur over the treble staff.

Second system of musical notation, consisting of a grand staff with treble and bass clefs. The key signature has one sharp (F#). The system contains five measures. The first measure has the marking "f a tempo" below it. The second measure has a slur over the treble staff. The third measure has a slur over the bass staff and the marking "dim." above it. The fourth measure has a slur over the treble staff. The fifth measure has a slur over the bass staff.

Third system of musical notation, consisting of a grand staff with treble and bass clefs. The key signature has one sharp (F#). The system contains five measures. The first measure has a slur over the treble staff. The second measure has a slur over the bass staff and the marking "p" below it. The third measure has a slur over the treble staff and the marking "poco piu." above it. The fourth measure has a slur over the bass staff and the marking "p" below it. The fifth measure has a slur over the treble staff.

Fourth system of musical notation, consisting of a grand staff with treble and bass clefs. The key signature has one sharp (F#). The system contains five measures. The first measure has a slur over the treble staff. The second measure has a slur over the bass staff. The third measure has a slur over the treble staff. The fourth measure has a slur over the bass staff and two triplets marked with "3" above them. The fifth measure has a slur over the treble staff and the marking "mf" below it.

Fifth system of musical notation, consisting of a grand staff with treble and bass clefs. The key signature has one sharp (F#). The system contains five measures. The first measure has a slur over the treble staff. The second measure has a slur over the bass staff. The third measure has a slur over the treble staff. The fourth measure has a slur over the bass staff. The fifth measure has a slur over the treble staff.

178

Musical notation for the first system, featuring treble and bass staves. The treble staff begins with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 3/4 time signature. The bass staff begins with a bass clef and the same key signature and time signature. The first measure of the treble staff has a dynamic marking of *mf*. The second measure of the treble staff has a dynamic marking of *cresc.* The system concludes with a double bar line.

Musical notation for the second system, featuring treble and bass staves. The treble staff begins with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 3/4 time signature. The bass staff begins with a bass clef and the same key signature and time signature. The first measure of the treble staff has a dynamic marking of *mf*. A first ending bracket labeled "1." spans the final two measures of the treble staff. The system concludes with a double bar line.

Musical notation for the third system, featuring treble and bass staves. The treble staff begins with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 3/4 time signature. The bass staff begins with a bass clef and the same key signature and time signature. The first measure of the treble staff has a dynamic marking of *mf*. A first ending bracket labeled "1." spans the first two measures of the treble staff. A second ending bracket labeled "2." spans the next two measures of the treble staff. The second ending bracket has a dynamic marking of *cresc.* The system concludes with a double bar line.

Musical notation for the fourth system, featuring treble and bass staves. The treble staff begins with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 3/4 time signature. The bass staff begins with a bass clef and the same key signature and time signature. The first measure of the treble staff has a dynamic marking of *ff*. The system concludes with a double bar line.

„Bal lábbal lépek minétre.“
Tempo di Menuetto.

Musical notation for the fifth system, featuring treble and bass staves. The treble staff begins with a treble clef, a key signature of one flat (F), and a 3/4 time signature. The bass staff begins with a bass clef and the same key signature and time signature. The first measure of the treble staff has a dynamic marking of *pp*. The second measure of the treble staff has a dynamic marking of *mf*. The system concludes with a double bar line.

F

A »Tempefői« zongorakivonata kapható a »
 neri.z. zeneműkereskedésben váczi-ut

„HARMONIA“
 BUDAPEST